

Mai 1848; men Enhver, der vil læse denne Forordning igjennem, vil strax blive opmærksom paa, hvor himmelvidt forskjellig Lovgivningsmagten har betragtet Forholdet imellem Fæstegaarde og Fæstehuse. Der er jo en saadan Bestemmelse i denne Forordnings § 11, som siger, at hvor der ikke er oprettet en Veiecontract formelt af Godseieren, der bliver Huset ved hans Forsømmelse blot ved Beboelsen til et Fæstehuus. Der findes jo forskjellige saadanne Bestemmelser i den, som man aldrig kunde have tænkt paa at bringe i Anvendelse paa Gaarde. Derfor troer jeg heller ikke, at det er i Fæstehusenes Interesse, at man nu sammenblander disse to forskjellige Ting. Men at dette Forslag er stillet, kan dog maaskee være heldigt; thi man kan jo derved muligvis faae et almindeligt Indtryk af, at det vil være heldigt at beskæftige sig med Huusmændenes Kaar. Jeg kaldte Forordningen af 27de Mai 1848 høist philanthrophisk, og jeg er nær ved at sige uheldigt philanthrophisk, og jeg troer, at jeg er berettiget dertil; thi jeg troer, man kan sige, at ingen Lov er bleven saa ofte overtraadt som denne, og det maaskee netop af den Grund, fordi den muligt er gaaet for vidt i sine velmeente, men for theoretiske Bestemmelser. Jeg mener dernæst med Hensyn til dette Endringsforslag, at man skal undgaae enhver Ting, hvorved man vilbøde de paagjældende Personer, og jeg troer, at dette Forslag ikke blot vil ødelægge Loven, men ogsaa ofte i høj Grad vilbøde Huusmændene med Hensyn til deres Stilling. Det er vanskeligt nu at forklare en Huusmand hans Stilling, at uagtet han har Fæstebrev, og uagtet han efter Forordningen af 1848 nyder en lignende Beskyttelse af Fæstelovgivningen, han dog ikke efter Lovgivningen har samme Ret som en Gaardmand formedelst Tilstedeværelsen til Fordeel for denne af Fæstetvungen paa Gaarde. Kommer man nu ind paa denne Veie, saa vil man aabne alle mulige Veie for at forøge de Banfælgeligheder, som Huusmændenes Fæstestilling ofte nu frembyder

for Forstaaelse. Derfor har jeg stillet Forslaget senere under Nr. 131 a om, at nu skal efter den afholdte Auction den almindelige Anvendelse af Fæstelovgivningen for Gaarde ophøre med denne Lov; thi ellers er jeg bange for, at det Samme vil skee med de Gaarde, der da muligt senere fæstes bort, som nu skeer med Huusmændene. Man giver dem tilsyneladende en Beskyttelse i Fæstelovgivningen, men Beskyttelsens bedste Grundlag mangler, nemlig Fæstetvungen.

Eh. Nielsen: Naar jeg har begjæret Ordet, er det nærmest for at udtale mig om § 1 og det til § 1 stillede Endringsforslag under Nr. 6. Paragraphen selv kan jeg endda til Nød gaae ind paa, idet den jo saa nogenlunde beskytter Fæsteren; men bliver Endringsforslaget vedtaget, skjønner jeg ikke rettere, end at alle Sluser ere aabnede, for at den besiddelsesløse Klasse kan blive end større. Jeg skal tillade mig at begrunde, at dette Forslag baade fra et nationalt, fra et demokratisk og tillige fra den rolige Udviklings Standpunkt er Noget, vi vel maae tage os tagt for. Raste vi nemlig Blikket ud over Historien eller Menneskeslægtenes Levnetsløb, ville vi see, at der er Intet, som de store Statsmænd og bedste Politikere saa omhyggeligt have værnet om, som det, at den største Deel af Folket i Fædrelandet er i Besiddelse af Jord, men jeg føler mig aldeles overbeviist om, at Endringsforslaget under Nr. 6 under trange Kaar og haarde Tider vil føre til, at der vil blive Mange, som ville blive uden Besiddelse af Jord, og som derfor i høj Grad ville komme til at formere de Classer, man kalder de Misfornøiede. Man taler om Agitation, men jeg skal dertil først bemærke, at Agitation ikke i og for sig er noget Ondt. Agitation kan baade være noget Godt og noget Ondt, det kommer kun an paa, hvilket Formaal Agitationen er rettet paa, men vil man undgaae Agitation, siger jeg, at man virkelig skal tage sig tagt for Endringsforslaget under Nr. 6; thi derved vorer de Misfornøiedes